

พระพุทธองค์ทรงเป็น

บรมครู

พุทธทาสภิกขุ

พระพุทธองค์ทรงเป็นบรมครู

พุทธทาสภิกขุ

การบรรยาย อบรมครูโรงเรียนเบญจมราชาทิศ นครศรีธรรมราช

วันที่แสดง ๑ ธันวาคม ๒๕๒๒

รหัส ๔๑๑๕๒๒๑๒๐๑๐๐๐

ผู้ถอดเสียง สายใจ เกียรติสารสกุล

ผู้ตรวจทาน ชีรชาติ พันธุ์หอม ธนาธิษณ์ อัศวกร และฝ่ายจดหมายเหตุ

ISBN 978-616-7574-72-1

พิมพ์ครั้งแรก ธันวาคม ๒๕๖๑ จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์โดย มูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

พิมพ์ที่ บริษัท พิมพ์ดี จำกัด

สมทบการผลิต ๑๐ บาท

ประสงค์รับหนังสือเพื่อใช้ในงานพิธีหรือเผยแพร่ในวาระต่างๆ ติดต่อที่

มูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

สวนวชิรเบญจทัศ (สวนรถไฟ) ถนนนิคมรถไฟสาย ๒

แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

โทรศัพท์ : ๐ ๒๙๓๖ ๒๔๐๐ ต่อ ๕๑๐๑

โทรสาร : ๐ ๒๙๓๖ ๒๖๔๕

อีเมล : bookclub@bia.or.th

Facebook : [bookclub.bia](https://www.facebook.com/bookclub.bia)

www.bia.or.th

ธรรมทาน กับ มรดกหนึ่งร้อย

ที่ใครจะรู้ว่า ตอนที่มองใคร ลองแยกเล่มหนังสือ ออกดู จะเห็นว่า หนังสือนั้นเล่มหนึ่ง คือ กระดาษที่เขียนพิมพ์ กับความรู้นั้นหรือคุณธรรมที่ดี ที่ร้อยเล่มหนังสือเล่มนั้น. มรดกหนึ่งร้อยเล่มนั้นหมายถึง มรดกของความรู้นั้นด้วย. ตามที่ มรดก มรดกทั้งมรดกของกระดาษ และ ~~เรื่อง~~ ^{งาน} ~~เรื่อง~~ ^{งาน} ในมรดกหนึ่งร้อยเล่มนี้ อยู่ที่ไหน ก็ไร.

ส่วนมรดกธรรมทาน ย่อมไม่เป็นเช่นนั้น ความรู้ นั้นให้เปล่า ที่เลี้ยว, ส่วน ^{และคือทรัพย์สิน} กระดาษหรือกระดาษที่ใส่ ความรู้นั้น มัก ต้อง ขอคืน เช่นเดียวกับกระดาษที่ใส่ ให้ใส่แกลงไปถวายพระที่วัด. ขอคืน เพราะคน ต้องใส่ไปถวาย อีกหลายครั้ง. จนกว่าจะถึงถึงที่วัด.

งานธรรมทาน มักถูกมองเป็นมรดกหนึ่งร้อยไป. ขอจบพิจารณาด้วยดี ทั้งสองอย่าง, จะได้เห็นใจ กันดี, และร่วมรักกันได้.

สารบัญ

การศึกษาที่มีอยู่ในโลกปัจจุบันนี้ยังไม่ทำให้โลกมีสันติภาพ	๖
การศึกษาระบบมหาหาด้วน	๑๑
การศึกษาที่สมบูรณ์คือมีความรู้ถูกต้องทางศีล สมาธิ ปัญญา	๑๗
ระลึกถึงพระพุทธเจ้าเสียก่อนจะทำอะไร	๒๓
ช่วยกันทำให้การศึกษาหมุนกลับไปหาธรรมะ	๓๑
การศึกษาตามแบบของพระพุทธเจ้าไม่ต้องลงทุนมาก	๔๒

ท่านที่เป็นครูบาอาจารย์ทั้งหลาย,

เท่าที่อาตมานึกออกเดี๋ยวนี้ ก็อยากจะพูดเรื่อง **พระพุทธเจ้าในฐานะที่เป็นบรมครู** ก็อยากจะให้พวกเรารู้จักพระพุทธเจ้าในฐานะที่ท่านเป็นบรมครู แต่ว่าโดยที่จริงเขาก็ถือกันอย่างน้อยอยู่แล้วในหมู่พุทธบริษัท ว่าพระพุทธเจ้าเป็นบรมศาสดา คือ บรมครู นี่ท่านทั้งหลายก็เป็นครู แล้วก็มีหัวหน้าครู มันจะเป็นครูอย่างเดียวกันหรือเปล่า

เท่าที่อาตมาสังเกตเห็น ดูเหมือนครูของรัฐบาลนี้ จะไม่ยอมรับเอาความหมายของคำว่าครู อย่างของพระพุทธเจ้า ดูลงไปถึงเด็กๆ พวกเด็กๆ เขาไม่มองเห็นว่าเป็นครูชนิดเดียวกัน ในระหว่างครูของรัฐบาลกับครูของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าเป็นบรมครู พระสงฆ์ทั้งหลายก็เป็นครู อย่างอาตมานี้ก็ประกาศตัวเองว่าเป็นครูที่ขึ้นสังกัดอยู่กับพระพุทธเจ้า

การศึกษาที่มีอยู่ในโลกปัจจุบันนี้ ยังไม่ทำให้โลกมีสันติภาพ

...

ท่านทั้งหลายก็ย่อมจะประกาศตัวเองว่าเป็นครู ก็ขึ้นสังกัดอยู่กับกระทรวงศึกษาธิการอย่างนี้ เป็นต้น แล้วสองครูนี้ มันจะไปด้วยกันได้หรือไม่ ยังสงสัยอยู่ อย่างท่านทั้งหลายมาที่นี้ อามาก็นี้ก็อยู่เสมอเหมือนกันว่าจะได้อะไร หรือจะมาเอาอะไร หรือคงจะมาเอาอะไร ถ้ามาหาการพักผ่อนเกี่ยวกับสถานที่ตามธรรมชาติ มันก็ไม่เกี่ยวกับเรื่องครู ไม่เกี่ยวกับคำว่า ครู

มันจะต้องทำความเข้าใจอะไรกันบางอย่างเกี่ยวกับคำว่า ครู จะได้ช่วยกันทั้ง ๒ ครู คือ ครูตามความหมายของทางธรรมะ ทางศาสนา กับคำว่าครูตามความหมายของชาวบ้าน ควรจะกลมกลืนกัน แล้วก็ทำประโยชน์ให้แก่มนุษย์ คือ สันติภาพนั่นเอง เมื่อพูดถึงคำว่าครู มันก็ต้องนึกถึงสิ่งที่เรียกว่า การศึกษา เพราะมีการเรียนการสอน มันจึงมีครูและมีศิษย์ ถ้าไม่มีสิ่งที่เรียกว่า การศึกษา มันก็ไม่ต้องมีครู ไม่มีศิษย์

นี่เราก็มุ่งหมายการศึกษาว่าเป็นเรื่องสำคัญ ถึงกับยืมเอาคำว่า ลึกษา หรือศึกษาในภาษาศาสนา ภาษาบาลีสันสกฤตนี้ มาเป็นชื่อของคำว่าการศึกษาอย่างของชาวบ้าน อย่างของกระทรวงจัด มันก็เรียกว่าการศึกษาเหมือนกัน

นี่แสดงว่าได้ยืมเอาคำว่า การศึกษา มาจากภาษาศาสนา มาใช้ แต่แล้วจะได้เอาความหมายมาด้วยหรือไม่ ยังเป็นที่สงสัยอยู่ ที่อาตมาว่ายังเป็นที่ยังสงสัยอยู่นี้ มันก็หมายความว่า มันไม่ได้รับผลของการศึกษาตามที่เรากำลัง การ มันคงจะยังไม่ได้รับการศึกษาและไม่ได้มีผลการศึกษาอย่างที่เรากำลังหวังกันอยู่ คือ ความสงบสุขของมนุษย์

การศึกษาที่มีอยู่ในโลกยังไม่ทำให้มนุษย์ในโลกได้รับสันติภาพ ถ้าว่าไอ้หลักการศึกษามันไม่รู้ ไม่รู้ไม่ชี้กับเรื่องสันติภาพของโลก ก็ป่วยการ อาตมาคิดว่ามันเป็นเรื่องป่วยการ มันจะทำไปทำไมให้ป่วยการ ถ้าว่าไอ้ระบบการศึกษาไม่ทำไปเพื่อสันติสุขสันติภาพของโลก เต็มวันนี้ไอ้การศึกษามันยังไม่พิสูจน์ว่าได้ทำให้โลกมีสันติภาพ ก็เหมือนอย่างที่ว่ามาแล้ว มันรับเอามาแต่ชื่อว่าการศึกษา ไอ้ความหมายการศึกษา

จริงๆ มันไม่ได้รับเอามาใช้ในระบบการศึกษาอย่างของชาวโลก

ชาวโลกมีการศึกษาเพียงให้รู้หนังสือ ฉลาด และก็ให้รู้วิชาชีพโดยอาศัยไอ้เทคโนโลยีอันนี้เป็นหลักแล้วมันก็จบ มันไม่ได้สอนเลยไปถึงว่า เป็นมนุษย์กันอย่างไร นี่การศึกษานี้มันจึงเป็นการศึกษาที่ไม่สมบูรณ์ ไม่เต็มตามความหมายของคำว่าการศึกษาในพุทธศาสนา การศึกษาในโลกสอนแต่ให้รู้หนังสือกับให้รู้อาชีพที่ดีที่สุด ที่เขาชอบกันที่สุด เอาละเทคโนโลยีทำให้ไปโลกพระจันทร์ก็ได้ ทำอะไรออกมาอย่างเหมือนกับของทิพย์ของเทวดาก็ได้ แต่แล้วโลกมันก็ไม่มีสันติภาพ เห็นไหม

ขอให้มองดูกันตรงนี้ ไอ้วิชาเทคโนโลยีที่เราจะเอามาเป็นรากฐานของอาชีพนี้ มันก้าวหน้าถึงกับว่าไปโลกพระจันทร์ก็ได้เหมือนว่าเล่น ต่อไปก็คงจะไปกันได้ทุกโลก แล้วอะไรมันมีสันติภาพที่ไหนที่เกิดขึ้นในโลก มันยังเป็นหมัน นี่การศึกษาชนิดนี้มันไม่มีการสอนให้รู้ว่าเราจะอยู่กันอย่างไร เราจะเป็นมนุษย์กันอย่างไร

ปัญหาของมนุษย์มันต้องไม่มีความทุกข์ จึงจะเรียกว่าเป็นมนุษย์ที่ถูกต้อง ถ้ายังมีความทุกข์อยู่และก็ยังไม่เป็นมนุษย์

ที่สมบูรณ์ มนุษย์ที่สมบูรณ์ไม่มีความทุกข์เลยเราเรียกว่า พระ
อรหันต์ คือมนุษย์ที่ถึงจุดที่สมบูรณ์ นั่นการศึกษาทำให้ส่วน
บุคคลไม่มีความทุกข์ ทำให้ส่วนสังคมอยู่กันอย่างมีประโยชน์
แต่ละคนประพฤติประโยชน์แก่กันและกัน ไม่ใช่เอาเปรียบ
เบียดเบียนกัน ซึ่งเป็นเรื่องของอณูพาล

เดี๋ยวนี้เราได้เห็นนักศึกษาจำนวนมากติดยาเสพติด ยา
เสพติดมีขายในโรงเรียน ในวิทยาลัย การชกต่อยตีรันฟันแทง
มีในวิทยาลัย กระทั่งในมหาวิทยาลัย มีกิจกรรมลามกบัดสีใน
มหาวิทยาลัย อย่างหนังสือพิมพ์สองสามวันก็มีผู้สำเร็จมาจาก
เมืองนอก วิทยาลัยยาวเป็นหาง ทำการข่มขืนสตรี มีแผนการ
ลามก การศึกษานี้มันช่วยไม่ได้ มันไม่สร้างความเป็นสุขภาพบุรุษ
เลย นี่ไปเรียนเมืองนอก

สมัยนี้ไม่เหมือนกับสมัยเมื่อ ๕๐ ปีมาแล้ว เมื่อ ๕๐ ปี
มาแล้ว การศึกษาที่เมืองนอกเขาสูงสุดอยู่ที่ความเป็นสุขภาพ
บุรุษ เมื่อ น.ม.ส. กลับมาจากเมืองนอก มาแสดงปาฐกถาให้ฟังที่
สามัคยาจารย์ ที่โรงเรียนสวนกุหลาบเดี๋ยวนี้ อตมาก็ไปฟัง ก็
จำไม่ลืมว่า ท่านบอกว่า เขาไม่ต้องการอะไรกัน นอกจากสูงสุด

อยู่ที่ความเป็นสุขภาพบุรุษ

ปริญญาณั้้นปริญญานี้ก็มิ มีไปเถอะ ไม่มีความหมาย
อะไร ไปมีความหมายอยู่ที่ว่าต้องเป็นสุขภาพบุรุษ **คนที่จบ
วิชามาทุกๆ ปริญญาต้องเป็นสุขภาพบุรุษ จึงจะเรียกว่า จบ
ปริญญาที่แท้จริง** ที่มันจบวิชาไหน ได้ปริญญาเอกมาแล้ว แต่
มันไม่มีความเป็นสุขภาพบุรุษ ก็ถือว่าไม่ได้รับปริญญาตามความ
หมายที่ถูกต้อง ถ้าเป็นสุขภาพบุรุษมันก็มีธรรมชาติ สุขภาพบุรุษ
เขารู้จักตัวเอง เขาเชื่อตัวเอง บังคับตัวเอง เคารพตัวเอง บูชา
ตัวเองได้ เพราะมันมีอะไรที่จนยกมือไหว้ตัวเองได้

ส่วนคนที่ปริญญายาวเป็นหาง มันก็เป็นหาง หางเหมือน
หางช้าง หางหมา หางลิงนี้ มันก็ไม่ช่วยได้ที่จะให้มันมีไ้ความ
เป็นสุขภาพบุรุษ มันจึงต่างกันมากที่ไปเรียนเมืองนอกเมืองนา
สมัยนี้กับสมัยเมื่อห้าหกสิบปีมาแล้ว ซึ่งการศึกษานั้น เขาบูชา
ความเป็นมนุษย์ที่ถูกต้อง

การศึกษาระบบหมาหางด้วน

...

เพราะฉะนั้น เรียนจบมหาวิทยาลัยก็ได้ความรู้มาครบ คือ หนังสือก็รู้ วิชาชีพรู้ แล้วมนุษย์เป็นมนุษย์กันอย่างไร ความรู้สำหรับเป็นมนุษย์ให้ถูกต้อง ให้โลกมีสันติภาพ เขาก็รู้ มันก็เลยมาทำหน้าที่ได้ ทำให้โลกมีสันติภาพได้ จึงขอสรุปความสั้นๆ ให้ท่านครูทั้งหลายฟังว่า เราต้องมีการศึกษาถึง ๓ ชั้น ให้รู้หนังสือ ให้รู้อาชีพ ให้รู้ความเป็นมนุษย์ ๓ ชั้น เดียวนี้สอนแต่หนังสือกับอาชีพ ไม่ได้สอนเรื่องเป็นมนุษย์กันอย่างไร จึงเรียกว่าระบบนี้ไม่สมบูรณ์ เรียกอย่างหยาบคายก็ว่า **การศึกษาระบบหมาหางด้วน** นี้ขออภัย พูดมันจำง่าย ๆ ว่าระบบหมาหางด้วน

ถ้าจะพูดให้สุภาพก็จะพูดว่า ระบบพระเจดีย์ยอดด้วน พระเจดีย์มีแต่ฐานกับตัว ไม่มียอด ไหว้แล้วก็ไม่มีใจ พระเจดีย์ยอดด้วน แต่ถ้าเป็นพูดอย่างหยาบคายก็ระบบหมาหางด้วน การศึกษาที่รู้แต่หนังสือกับอาชีพ แล้วเป็นมนุษย์กันอย่างไรไม่รู้ มันก็เป็นระบบ ระบบหมาหางด้วน หรือถ้าว่าจะพูดให้ดีก็เรียกว่า

ระบบพระเจดีย์ยอดด้าว ก็ได้เหมือนกัน การศึกษาเพียงเท่านี้แหละที่ทำให้นักเรียนเลวลง เลวลง จนมียาเสพติดในวิทยาลัย มีการกระทำโหดลามกบัดสีในวิทยาลัย ในมหาวิทยาลัย ออกมาก็ไม่มีความเป็นสุภาพบุรุษ มีแต่ความเห็นแก่ตัว

มีนักเลงเขามาบอก หรือเขามาคุย เชิญคุยกับอาตมาว่า วันครุที่จะถึงในไม่กี่วันนี้ วันครุ คือวันสำหรับครุเมา เขาเลี้ยงกันใหญ่ วันอื่นไม่เลี้ยงกันนักกันหนักเหมือนกับวันครุ สำหรับครุนั้นพอวันครุ คือวันที่สำหรับครุเมา ไม่เมามากก็เมาน้อย อย่างน้อยก็มีน้ําไป พอวันเด็ก สำหรับเด็กไปเป็นลิงทโมน เพราะวันเด็คนั้นปล่อยกันเต็มที่ ยุกันเต็มที่ วันนั้นเด็กเป็นลิงทโมนมากที่สุดในรอบปี วันเด็ก คือวันที่เด็กเป็นลิงทโมน

พอถึงวันแม่ ก็คือวันแม่ไม้ เป็นวันสำหรับแม่ไม้ อวดลูก อวดผ้า อวดเนื้อ อวดตัว อวดเครื่องแต่งกาย เพชรนิลจินดานี้ วันแม่ คือวันแม่ไม้ แล้วคุณดูเถิด การศึกษามันจะเป็นอย่างไร วันครุคือวันครุเมา ก็เลี้ยงกันเต็มที่ วันเด็ก คือเด็กเป็นลิงทโมน เขาปล่อยกันเต็มที่ วันแม่ คือวันแม่ไม้ สำหรับอวดอะไรกันเต็มที่ อวดเรื่องกิน เรื่องเล่น เรื่องอยู่ ที่นี้การศึกษามันมันอยู่ที่ตรง

ไหน ดังนั้น ครูอยู่เป็นครูกันที่ตรงไหน ก็ขอให้พิจารณาคุณเกิด
เด็กๆ ของเราได้รับการอบรมกันอย่างไร เพราะว่าพอปล่อย
แล้วเป็นลิงทโมน

วันเด็กควรจะให้เด็กมาพรรณนาพระคุณของแม่ ให้น้ำตาไหลไปเลยดีกว่า ดีกว่าไปยุให้มันนั่นนี่ ชนิดที่เรียกว่า
แม้แต่เรื่องรักชาติก็เถอะ มันรักกันแบบลิงทโมน วันเด็ก ให้
เด็กมาพรรณนาพระคุณของแม่ หรือร้องเพลงพระคุณของ
แม่ให้น้ำตาไหลไปเสียยังจะดีกว่า วันครูก็เหมือนกันนะก็ต้อง
เป็นวันที่ระลึกถึงความเป็นครู เปิดประตูแห่งจิตใจของมนุษย์
มาปรึกษากันเฉพาะเรื่องนี้ คือเรื่องความเป็นครู นี่มัน มันผิด
ความหมายของคำว่าครู ของคำว่าบุตร ของคำว่าแม่เสียอย่าง
นี้ เพราะว่าการศึกษามันไม่ถูกต้อง

นักการศึกษาชั้นเอก ชั้นเลิศ ชั้นยอดของเรายังพูดว่า
การศึกษานี้ไม่อาจจะแก้ปัญหาได้ทั้งหมด คุณช่วยฟังให้ดีเถิด
คือเขาจะจนตัวเข้าหรืออย่างไรเข้าก็ไม่ทราบ เลยพูดออกมา
ว่าการศึกษาไม่สามารถจะแก้ปัญหาได้ทั้งหมด อาตมาได้ยินคำ
ข้อนี้เข้าแล้ว รู้สึกสะอึกที่ว่าการศึกษาไม่สามารถจะแก้ปัญหาได้

ทั้งหมด มันเป็นเรื่องแก้ตัวของพวกครูเสียแล้ว ไม่รับผิดชอบ ที่จริงการศึกษาต้องแก้ปัญหาได้ทั้งหมด เพราะว่ามัน มันเป็นเรื่องของการศึกษานี้ ทำให้รู้อะไร ไม่รู้อะไร ก็ต้องทำให้รู้ รู้แล้วก็แก้ปัญหาได้

เพราะฉะนั้น การศึกษาของมนุษย์นี้ควรจะแก้ปัญหาได้ทั้งหมด ปัญหาเรื่องบ้านเรื่องเมือง เรื่องเศรษฐกิจ เรื่องวัฒนธรรม เรื่องอุตสาหกรรม กสิกรรม อะไรก็ตามเถอะ ทุกแขนง การศึกษาต้องแก้ได้ กระทบปัญหาที่มันทำให้ยุ่งยากลำบากกันในบ้านในเมือง ในอะไรทุกอย่าง การศึกษาต้องแก้ได้ เพราะว่าการศึกษาไม่จำกัด ไม่ถูกจำกัดที่อยู่อาศัยเท่านั้นหรือเพียงเท่านั้น มันขยายออกไปเท่าไรก็ได้ อะไรเกิดเป็นปัญหาขึ้นในหมู่มนุษย์เขาก็ต้องใช้การศึกษา อย่างน้อยก็ปรับปรุงขึ้นมาใหม่ เป็นระบบใหม่สำหรับแก้ปัญหาอันนั้นที่มันเกิดใหม่ ฉะนั้นเราก็ปรับปรุงระบบการศึกษาขึ้นมาได้จนครบถ้วน จะแก้ปัญหาของมนุษย์ได้

ฉะนั้น ถ้าครูหรือนักจัดการศึกษาจะไปถือหลักว่า การศึกษาไม่ได้แก้ปัญหาของมนุษย์ทุกอย่างแล้ว ก็เรียกว่า ทำลาย

ความหวังกันมากทีเดียวและไม่น่าไว้วางใจด้วย เพราะเป็นทางออกสำหรับเมื่อบอกพร่อง แล้วก็ไม่มีใครรับผิดชอบเท่านั้นเอง อาตมาเคยบอกครูบาอาจารย์ทั้งหลายว่า **ครูเป็นผู้สร้างโลก** เขาพูดกันว่า พระเจ้าสร้างโลก อะไรสร้างโลก เทวดาองค์ไหนสร้างโลก พระพรหมสร้างโลกก็ตามใจ เราไม่เห็นด้วย แต่ที่เรามองเห็นอยู่จริงๆ ว่าครูนั่นแหละคือผู้สร้างโลก

โลกมันจะเป็นอย่างไร มันก็แล้วแต่พลโลก พลโลกมันจะเป็นอย่างไร มันก็แล้วแต่ครูนั่น ครูสร้างเด็กๆ ขึ้นมาอย่างไร มันโตขึ้นเป็นพลโลก โลกนี้มันก็เป็นโลกชนิดนี้นั่นนะ ถ้าเราสร้างคนขึ้นมาดี ไ้อ์โลกนี้ก็ดี เราสร้างเด็กขึ้นมาชั่ว ไ้อ์โลกนี้มันก็ชั่ว มันเห็นอยู่ชัดๆ อย่างนี้ว่าครูเป็นผู้สร้างโลก แม้ว่าจะไม่ได้รับการมอบหมายโดยตรง หรือรับผิดชอบโดยตรง แต่ข้อเท็จจริงมันเป็นอย่างนั้น

ครูสอนคนในโลกอย่างไร โลกนี้ก็จะเป็นอย่างนั้น อย่างที่คนทั้งหลายเหล่านั้น มันเป็นๆ กันอยู่ เพราะว่าโลกนี้มันประกอบกันขึ้นมาจากไอ้คนทุกคน โลกนี้มันประกอบขึ้นมาจากคนทุกคนในโลก ที่ทุกคนในโลกเป็นอย่างไร ไ้อ์โลกนี้มันก็

เป็นอย่างนั้น ถึงทุกคนในโลกจะเป็นอย่างไร มันก็แล้วแต่การ
ศึกษาที่ครูเขาให้มา

ฉะนั้น ครูคือผู้สร้างโลกโดยแท้จริง ไม่ใช่จะจับครูเข็ด
หรือไม่ใช่จะประจบครู ไม่มี ไม่มีความจำเป็นอะไรที่อาตมาจะ
ต้องเทียวประจบครู หรือว่าจับครูเข็ดให้มันลำบาก แต่ข้อเท็จ
จริงมันเป็นอย่างนี้ ใครๆ ก็ไปมองเถอะว่า เราสร้างคนในโลก
ขึ้นมาอย่างไร โลกนี้ก็เป็นอย่างนั้น คนในโลกจะเป็นอย่างไรก็
แล้วแต่การศึกษา ถ้าการศึกษามันสมบูรณ์ไม่เป็นหมาทางตัวน
ไม่เป็นเจตียยอดตัวน โลกนี้มันก็สงบสุขแหละ มีแต่สันติภาพ

...

โลกมันจะเป็นอย่างไร มันก็แล้วแต่พลโลก

พลโลกมันจะเป็นอย่างไร มันก็แล้วแต่ครู

...

การศึกษาที่สมบูรณ์คือมีความรู้ถูกต้อง ทางศีล สมาธิ ปัญญา

...

ก็อยากจะพูดถึงคำว่า ศึกษา กันสักหน่อย เพราะมัน
คู่กันกับครู คำว่า **ศึกษา** หรือ **สิกขา** ในทางศาสนานั้นหมายถึง
ถึง **ศีล สมาธิ ปัญญา** สามอย่างนี้เรียกว่า สิกขา ๓ พอครูพูด
ว่า ศีล สมาธิ ปัญญา ไฉ่เต็กๆ หรือว่าครูสมัยนี้สั้นหัว เห็นเป็น
เรื่องเต่าล้านปี ศีล สมาธิ ปัญญา นี้เพราะมันไม่รู้ว่าเป็น ศีล สมาธิ
ปัญญา นั่นคืออะไร

เมื่อเราเอาความหมายถูกต้องครบถ้วนแล้ว มันจะมีบท
นิยามสั้นๆ ง่ายๆ ว่า **ศีล คือความถูกต้องทางกาย ทางวาจา
ทางวัตถุ** มีการประพฤติทางกายนี้ถูกต้อง ทางวาจาก็ถูกต้อง
ทางวัตถุสิ่งของที่บ้านเรือนอะไรมันก็ถูกต้อง มีความถูกต้องทาง
กาย ทางวาจา ทางวัตถุ เหล่านี้ก็เรียกว่ามี **ศีล**

ที่นี้ถ้าว่า**มีความถูกต้องทางจิต ทางจิตนะ** ก็เรียกว่ามี
สมาธิ คือ จิตดี มีอนามัยทางจิตดี มีสมรรถภาพดี มีคุณสมบัติ

ดีในส่วนจิต นี่ก็เรียกว่ามีสมาธิ มีสมาธิศึกษา ทีนี้ถ้าว่ามี**ความรู้** **ความเข้าใจ** **ความเชื่อ** **ความคิดเห็นที่ถูกต้อง** อย่างนี้เรียกว่า**มีปัญหา** นี่ศีลสิกขา คือถูกต้องทางกาย วาจา จิตตสิกขา มีความถูกต้องทางจิต ปัญญาสิกขา มีความถูกต้องทางสติปัญญา หรือทางวิญญูญาณ แล้วจะมีปัญหาอะไรเหลือ ลองคิดดู

เราเป็นครูกันทุกคน ลองคิดดู ถ้ามันถูกต้องทั้ง ๓ ทางนี้ แล้วมันจะมีปัญหาอะไรเหลือในโลกนี้ ฉะนั้นจะมีแต่ความสุข ส่วนบุคคล มีความสงบสุขส่วนสังคม เรียกว่าบุคคลก็มีสันติสุข ไร้สังคมก็มีสันติภาพ นั่นนะการศึกษามันสมบูรณ์ มันถูกต้องทางกาย วาจา ถูกต้องทางจิต ถูกต้องทางสติปัญญา ความรู้ ความคิดความเชื่อนี้ ถ้าการศึกษาครบอย่างนี้แล้วไม่ใช่การศึกษาหมาหางด้วน เป็นการศึกษาที่สมบูรณ์ เป็นพระเจดีย์มียอดครบบริบูรณ์

ทีนี้การเรียนของเรา มุ่งแต่ทำให้รู้หนังสือ ไร้ความรู้ถูกต้องทั้ง ๓ นี่มันก็ไม่พอ เพราะเรามุ่งกันแต่รู้หนังสือ วิชาหนังสือเป็นพื้นฐานก่อน แล้วความรู้ส่วนอาชีพ มันก็หนักไปทางอาชีพ เป็นเรื่องเทคโนโลยี นี่แหละเป็นหัวใจ คือ มุ่งหมายจะใช้เทคนิค

ทั้งหลายให้ถึงที่สุดของมัน แต่ใช้ไปในทางวัตถุมืด ทางจิตทางใจไม่ใช่

อาตมาอยากจะบอกกล่าวให้ทราบกันว่า ไอ้คำว่า เทคโนโลยีนี้เอามาใช้ทางจิตก็ได้ ถ้าเราสามารถทำเรื่องทางจิต หรือเทคนิคทางจิตให้มันถูกต้อง ให้มันมีประโยชน์ ก็เรียกว่า เทคโนโลยีได้เหมือนกัน แต่มันเป็นเรื่องทางจิต เดียวนี้ไม่ต้องพูดถึง ไม่มีใครรู้ ไม่มีใครสนใจ ไอ้เทคโนโลยีเลยมีแต่เรื่องวัตถุนะ

บางทีเขาจะไม่ยอมด้วยซ้ำไปว่าจะเอาคำคำนี้มาใช้กับเรื่องทางจิต เพราะคนเหล่านั้นมันโง่เกินไป มันสงวนหรือหวงเอาเทคโนโลยีไว้แต่เรื่องทางวัตถุ มันก็มีแต่เรื่องทางวัตถุ ก็ถูกต้องแต่เรื่องที่จะผลิต จะหาไอ้สิ่งบำรุงบำเรอในโลกนี้เท่านั้นแหละ ในโลกนี้จึงเต็มไปด้วยสิ่งบำรุงบำเรอ เพราะอำนาจของเทคโนโลยี ก็จบ

การศึกษาจบเพียง ๒ อย่าง จริยศึกษามีแต่คำพูดเล็กๆ น้อยๆ ให้เด็กจดไว้ในสมุด เด็กๆ ของเราเลยไม่มี ไม่มีความเป็นมนุษย์ เด็กๆ ของเราไม่มีความรักบิดามารดา เหมือนแต่ก่อน วัฒนธรรมโบราณแวดล้อมเด็กตั้งแต่เกิดมาจากท้องแม่

แวดล้อมให้เต็มที่ เหล่านี้รักบิดามารดาเป็นชีวิตจิตใจ เชื่อฟัง
กตัญญู

เด็กสมัยนี้ไม่ได้รับการอบรมอย่างนี้ นั่นทำให้บิดา
มารดาน้ำตาไหลเรื่อย แม้แต่บิดามารดาน้ำตาไหลอยู่ มันก็ยัง
รบกวนบิดามารดาในเรื่องกิเลสของเขา ไม่ยอมให้เขาตามใจตัว
ในทางกามารมณ์ เช่น ไม่ให้แต่งงานอย่างนี้ เขาฆ่าบิดามารดา
หมด คอยดูเถอะ ไอ้คนสมัยนี้ นี่ก็การศึกษามันไม่พอ

ที่นี้ศิษย์มันไม่เคารพครูบาอาจารย์เหมือนแต่ก่อน ถ้า
เป็นแบบก่อนนะ เด็กๆ กลัวครูอาจารย์มากกว่าบิดามารดา นี่
ที่เราารู้สึกกันอยู่ ในสมัยอาตมาเป็นเด็กๆ ที่พูดกันอยู่ ที่ปรารภ
กันอยู่ มันกลัวอาจารย์ยิ่งกว่ากลัว ยิ่งกว่ากลัวเสือเสียอีก มัน
กลัวอาจารย์ยิ่งกว่ากลัวบิดามารดา จึงเคารพเชื่อฟังอาจารย์
สุดเหวี่ยง ขนาดอาจารย์ตีได้ ตีเด็ก ตีลูกศิษย์ได้

อาจารย์ของอาตมาเอาร่มตีพระองค์หนึ่งหักกระจาย
กระจายหมด พระองค์นั้นไม่ได้ปริปาก ไม่ได้ต่อสู้อ ถ้าเป็นพระ
สมัยนี้ อาจารย์คงลงนอนกิ้งกิ้งอยู่ตามนอกชานแหละ ถ้าเป็น
พระสมัยนี้ ไอ้ความเชื่อฟังเคารพครูบาอาจารย์ มันไม่มีมาก

เท่าสมัยก่อน คือ พวกครูก็คงจะรู้ดีว่าเด็กๆ สมัยนี้ถ้าไปตีมัน เข้าก็เท่ากับไปก่อเวร ไปสร้างเรื่องราว ระเบียบการศึกษาบ้าง บอๆ ของสมัยใหม่นี้ไม่ให้ตีเด็กด้วย ก็พอดีกัน ฉะนั้น ศิษย์จึงไม่ เคารพกลัวเกรงครูบาอาจารย์อย่างแต่ก่อน เพราะไม่ได้รับสั่ง สอนอบรมมาตั้งแต่อ่อนแต่ออก

แล้วเด็กสมัยนี้ไม่ได้รับการสั่งสอนให้บังคับความรู้สึก แต่ก่อนนี้ ถ้าว่าคิด เพียงแต่คิดเลย หรือแสดงอะไรออกมา จากความคิดที่เลยๆ ออกมา เขาว่าบาปอย่างยิ่ง เด็กๆ มันกลัว เพราะบังคับความรู้สึก มันจึงไม่ลัก จึงไม่ขโมย จึงไม่ประพฤติ ลามกอนาจารทางเพศ ไม่กล้าเป็นชู้กันตั้งแต่เล็กๆ เพราะมันมี การศึกษาที่ควบคุมไว้ดี เด็กๆ กลัวบาปอย่างยิ่ง กล้านุญอย่าง ยิ่ง พอทักว่าบาปแล้วก็หยุด เด็กสมัยนี้พอเราทักว่าบาปไม่หยุด แล้วแลบลิ้นหลอกด้วย

เพราะฉะนั้น เขาจึงไม่มีอะไรที่ต้องกลัว ไม่กลัวบาป แล้วมันก็ไม่กลัวอะไร บางทีมันกลัวชวย พูดว่าชวย มันยังหยุด บ้างแต่หยุดไม่มาก แต่ยังกลัวกว่ากลัวบาป นี่ครูสอนมาไม่ดี เด็กๆ จึงไม่รู้ว่า ไ้บ่บาปกับชวยนั้นอันเดียวกัน ถ้าครูสอนมาดี

เด็กๆ จะรู้ว่าไ้บ่บ่กับสิ่งทีเรียกว่าชวยนั้่นนะคืออันเดียวกัน
แล้วเด็กก็จจะกลัวชวยหรือว่าจะกลัวบ่บ่ มันก็จจะพุดกันรู้เรื่อง
ง่าย เด็กมายิงนกในวัด พระห้ามว่ามันไม่ควรจะยิง มันบ่บ่ มัน
ก็ยิงหัวพระเลยนี่ หวิดเฉียดหูไปเลย เด็กคนนั้่นมันยิงหัวพระ
เฉียดหูพระไปเลย เพราะบ่บอกว่าในวัดไม่ควรจะยิงนก

...

ถ้ามีการศึกษาจริงแล้วมนุษย์จะมีความถูกต้อง
ทางกาย ทางวาจา ทีเรียกว่า มีศีล มีความถูกต้อง
ทางจิต ทีเรียกว่า มีสมาธิ และถูกต้องทางสติปัญญา
ทีเรียกว่า มีปัญญา และมนุษย์ก็หมดปัญหา

...

ระลึกถึงพระพุทธเจ้าเสียก่อนจะทำอะไร

...

นี่การศึกษาให้กันมาอย่างไร เด็กนั้นก็เด็กโรงเรียนทั้งนั้นแหละ เด็กที่เคยอยู่ในโรงเรียน กำลังอยู่ในโรงเรียนทั้งนั้น ไม่มีคำว่าบาป นี่เขาไม่บังคับความรู้สึก ไอ้นิทานเรื่องนับสิบก่อน เรื่องเด็กพี่น้องไปปลุกต้นไม้กับของหล่น แล้วก็นับสิบอยู่จิมงานั้น นั่นนะดีที่สุด นั่นคือหลักธรรมะในพระศาสนาว่าต้องนับสิบก่อน ก่อนที่จะโกรธหรือจะพูด หรือจะตัดสินใจอะไร ให้นับสิบเสียก่อน มันมีเวลาที่จะยับยั้งชั่งใจ

อย่างเดี๋ยวนี้อาตมาก็บอกว่าจะทำอะไร ให้ตั้งนะโมเสียก่อน **ระลึกถึงพระพุทธเจ้าเสียก่อน** คือตั้งนะโม หมายถึงว่าระลึกถึงพระพุทธเจ้าเสียก่อน ก่อนจะจ่ายเงินรายนี้ ก่อนแต่จะทำอะไรขึ้นมา ก่อนแต่จะตำใคร ก่อนแต่จะตีใคร ก่อนแต่จะทำหน้าที่ของตัวนั้นแหละ ให้นึกถึงพระพุทธเจ้าก่อนว่ามันควรทำหรือไม่ เพราะมันจะไม่มีทางผิดนะ เพราะมีเวลาคิดนึกมาก ไ้ความรู้สึกผิดชอบชั่วดีมันมาทัน มันมาช่วยทัน

ไอ้เด็กๆ ของเราเดี๋ยวนี้ไม่มีการบังคับความรู้สึก อยากทำอะไรก็ทำทันทีเลย อยากด่าก็ด่า อยากตีก็ตี ความรู้สึกทางเลวเกิดขึ้นมันก็ทำทันที ฉะนั้นเด็กๆ จึงมีประพฤติกรรมเป็นอันธพาลมากขึ้น มากขึ้น เพราะเขาไม่บังคับความรู้สึก เพียงเท่านี้ก็พอแล้ว พอที่จะวินาศแล้ว

เมื่อไม่มีการบังคับความรู้สึก เด็กหญิงก็ตาม เด็กชายก็ตาม มันก็จะมีแต่ความวินาศ การศึกษาหมาทางด้วนนะ ก็สอนว่าการบังคับความรู้สึกนี้มันผิดธรรมชาติไว้ย ให้ส่งเสริม ให้ส่งเสริมความรู้สึก การบังคับความรู้สึกนี้ไม่เป็นประชาธิปไตยไว้ย ไม่ต้องบังคับความรู้สึก แล้วก็ดูมันเป็นอย่างไรบ้าง โลกปัจจุบันมันเป็นอย่างไรบ้าง

ก่อนนี้ฝรั่งเขานิยมมาก ไอ้การบังคับความรู้สึกนี้ เขามาเป็นครู ทีนี้ต่อมาเอาเป็นครูไม่ได้ ฝรั่งเองแหละไม่มีการบังคับความรู้สึก เจ้าตำรับตำราที่มาให้บังคับความรู้สึก มันกลายเป็นไม่บังคับความรู้สึก เขาก็เปลี่ยนการศึกษา เป็นไม่บังคับความรู้สึก เราก็เป็นไปตามกันเขา เอาการศึกษาหมาทางด้วนมา

สมัยโบราณเมื่อฝรั่งแรกๆ เข้ามาเป็นครูบาอาจารย์นะ

เน้นกันแต่เรื่องนี้อย่างที่ว่ามาแล้วว่า เน้นความเป็นสุขภาพบุรุษ เพราะเขาจบมหาวิทยาลัยมาด้วยความเป็นสุขภาพบุรุษ เขาก็ออกมาเป็นพลเมืองประกอบอาชีพอะไร มันก็ยังมีลักษณะอย่างนั้นอยู่

ครั้งฝรั่งมาบ้านเราก็มาอวด ใ้ *self-knowledge* – รู้จักตัวเอง *self confidence* – เชื่อตัวเอง แล้วก็ *self-control* – บังคับตัวเอง ให้ทำให้มันถูก ให้มันตรง แล้วก็ *self-respect* – ไหว้วตัวเอง เคารพตัวเองว่ามีอะไรดี มันก็ดีสิ ถ้าคนเรามีอย่างนี้ แต่เดี๋ยวนี้ ฝรั่งชนิดนั้นหาทำยากหดยอดตาไม่ได้แล้ว นี่อาตมาพูดอย่างนี้ดีกว่า

เมื่อสมัยก่อนเขาเป็นอย่างนั้นจริงนะ ฝรั่งมา เขามาภาคภูมิที่สุด จบมหาวิทยาลัยมา อย่างน้อยเขาวว่า ใ้ *self-control* นี้ เขาจะตะโกนอยู่บ่อยๆ แต่เดี๋ยวนี้ไม่ได้แล้ว หาไม่ได้แล้ว เพราะว่าเขาเปลี่ยนการศึกษาเหมือนกัน ที่เมืองนอกเมืองนา เขาเปลี่ยนการศึกษา เอาคำพระ คำศาสนาเหล่านี้ทั้งหมดแล้ว เหลือแต่เทคโนโลยีเหมือนกัน เทคโนโลยีขึ้นสมอง ทำอะไรก็ ต้องได้ผลตามที่เราต้องการ เพื่อจะเอามาบำรุงบำเรอ ตา หู

จุมูก ลึ้น ภาย ใจ เป็นเรื่องของกิเลสตัณหาทั้งนั้น เพราะนั่นเขา
จึงตั้งโรงงานอุตสาหกรรม ผลิตสิ่งที่บำรุงบำเรอกิเลสตัณหากัน
เต็มไปทั่วโลก

ที่นี้คนมันก็มีเงินมา เป็นทาสของไอ้สิ่งชนิดนั้น มันก็บูชา
กันใหญ่ เรื่องเล่น เรื่องหัว เรื่องไฟเราะ เรื่องสวยงาม นี่กลายเป็น
ของประเสริฐไป ไม่มีการบังคับตัวเอง เพราะว่าส่งเสริมหา
แต่เครื่องมือเครื่องใช้อุปกรณ์ส่งเสริมตัวเอง ส่งเสริมกิเลสตัณหา
ของตัวเอง ส่งเสริมความใคร่ของตัวเอง

แม้แต่ความใคร่ทางเพศนะที่มันมีอยู่ตามธรรมชาตินี้มัน
ไม่พอ ต้องหาวิธีการ หาเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ มาส่งเสริมให้
มันมากยิ่งขึ้นไป จนไม่มีหยุด ไม่มีเวลาพักผ่อน ไอ้ความรู้สึก
ทางเพศนี้มันจึงเร็วกว่าสัตว์เดรัจฉาน ซึ่งความรู้สึกทางเพศมี
บางครั้งบางคราว บางฤดู และชั่วเวลาอันเล็กน้อย ส่วนมนุษย์
คือคน อย่าเรียกว่ามนุษย์เลย คนสมัยนี้ต้องการจะส่งเสริมความ
รู้สึกทางเพศทั้ง ๒๔ ชั่วโมง และก็ทั้งปี ทั้งปี

นี่ความรู้การศึกษาแบบนี้ มันส่งมาอย่างนี้ พูดแล้วก็น่า
ท้อใจ ว่าเราจะดิ่งกันอย่างไรไหว พวกครูบาอาจารย์ทั้งหลายจะ

ดึงมนุษย์ให้อยู่ในร่องรอยของศีลธรรมอย่างไรไหว เพราะว่าทั้งโลกเลย เขาส่งเสริมไอ้ฝ่ายกิเลส เราจะมาดึงเพื่อมาทางศีลธรรมนี้ มันจะทำกันอย่างไรไหว นึกแล้วมันน่าจะยอมแพ้ แต่อาตมาคิดว่าอย่าเพิ่งยอมแพ้

อาตมาก็สนใจเรื่องนี้ มอบชีวิตจิตใจกับเรื่องนี้ ก็ยังไม่ยอมแพ้เหมือนกัน ก็เดินไปจนกว่าหมดชีวิตนะ เพื่อจะดึงศีลธรรมกลับมา ไอ้การที่จะให้เห็นว่าโลกมันกำลังจะวินาศ เพราะว่ามนุษย์มันไปเป็นทาสของกิเลสตัณหา เพราะว่าการศึกษามันยังเป็นเหมือนหมาหางด้วน มันไม่สอนไอ้การควบคุมบังคับตัวเองให้เพียงพอ ให้เฉียบขาด ไม่มีความหมายของคำว่า บาป ว่า บุญ เป็นต้น ขอให้คิดดู

ทีนี้ก็อยากจะพูดถึงพระพุทธเจ้า ท่านเป็นผู้กำเนิด ให้กำเนิดสิกขา ๓ ศีล สมาธิ ปัญญา นี่เป็นการศึกษาที่พระพุทธเจ้าท่านได้บัญญัติขึ้น ศีล คือกระทำทุกอย่างให้มันมีความถูกต้องที่กาย ที่วาจา จาระไนโดยรายละเอียดมันก็ไม่ไหว มันก็มากแหละ หลายร้อยข้อหลายพันข้อ

แต่ครูบาอาจารย์ทั้งหลายไปคิดเอา ดูเอาเองก็แล้วกัน

ว่า ที่มันไม่มีความผิดพลาดเกี่ยวกับการกระทำด้วยกาย แล้ว การพูดด้วยปาก ตลอดถึงเครื่องใช้ไม้สอย วัตถุสิ่งของ บ้านเรือน ก็อย่าให้มันมีความผิดพลาดอะไร นั่นแหละคือศีล **ศีลสิกขา** สิกขาคือศีล การศึกษาคือศีล คืออย่างนั้น

ที่อบรมจิต ให้จิตปกติ มันก็มีกำลังทางจิต มีกำลังจิตนะ สูง คล่องแคล่วว่องไวในการทำงานของจิตเอง จิตนี้ก็ไม่วิปริต จิตนี้ก็ไม่เป็นโรคจิต จิตนี้ก็ไม่เป็นโรคประสาท เหมือนที่กำลัง เป็นกันมากขึ้นทุกวันๆ นี้เรียกความถูกต้องทางจิต นี่คือ **จิตตสิกขา** ข้อบัญญัติการศึกษาที่ ๒ คือ จิตตสิกขาอย่างนี้ ที่บัญญัติ จิตตสิกขาที่ ๓ คือ **ปัญญาสิกขา** ให้รู้ตามที่เป็นจริงว่า ธรรมชาติ มันเป็นอย่างไร กฎของธรรมชาติมันเป็นอย่างไร หน้าที่ตามกฎ ของธรรมชาติมันเป็นอย่างไร ผลที่ได้รับจากหน้าที่ที่ถูกต้องเป็น อย่างไร

มีอยู่หลายหมวดด้วยกัน ใ้ความรู้ สติปัญญาที่ถูกต้อง เรื่องอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ของธรรมชาตินั้นมันเป็นอย่างไร เรื่องที่โลกมันจะหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงไปเป็นกฎอิทัปปัจจยตา เพราะสิ่งนี้มี สิ่งนี้จึงมี เพราะสิ่งนี้มี สิ่งนี้จึงมี เพราะสิ่งนี้มี สิ่ง

นี่จึงมี นี่คือกฎวิทยาศาสตร์ตั้งแต่ก่อนสร้างโลก เมื่อยังไม่มีโลก มีอะไรก็ตามใจ มันเกิดมีโลก แล้วเกิดมีอะไรขึ้นมานี้ก็เพราะกฎอันนี้

ถ้าความทุกข์แล้วก็ต้องเกิดมาจากความโง่เขลา ไปอยากไปยึดถืออย่างโง่เขลา กฎของความทุกข์ มารู้เรื่องนี้ก็เริ่มมีปัญญา แก้ไขไม่ให้เกิดความทุกข์ขึ้นมาได้ เรียกว่า ปัญญา-ศึกษา มนุษย์ก็หมดปัญหา มนุษย์เรามีปัญหาก็คือว่า ไม่ได้รับความสงบสุขส่วนตัว แล้วก็ไม่ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้อยู่กันผาสุก มันมีเท่านี้

พอเรามีความสงบสุขส่วนตัวได้ หมดปัญหาส่วนเรา แล้วก็ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้เป็นเหมือนกับเรา ก็หมดกันนั่นเอง ทั้งโลกมันเลยมีสันติภาพ ทุกคนมีความสงบสุข และช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้มีความสุข

เดี๋ยวนี้การศึกษาสมัยใหม่มันทำให้เห็นแก่ตัว พร้อมทั้งจะเอาเปรียบผู้อื่นอยู่เสมอ แย่งชิงด้วยอุบาย ด้วยปัญญา ด้วยความเฉลียวฉลาด แย่งชิงประโยชน์ของกันและกัน เหมือนอย่างทีโลกนี้มันกำลังมีการหมายมัน ตั้งป้อม มันหมายที่จะชิงเอา

ประโยชน์ส่วนกลางในโลกมาเป็นของตัวให้หมด มันมีแผนการที่จะครองโลก แล้วก็จะได้ประโยชน์ทั้งหมดมาเป็นของเรา

ถ้าถือกันอย่างนี้ แล้วใครจะมีความสุขได้เล่า มันมีแต่ผู้ทะเลาะวิวาท มีแต่คนหิวกระหายอย่างเปรต เท่าไรก็ไม่พอ เท่าไรก็ไม่พอ เท่าไรก็ไม่พอยุ่อย่างนี้ มันจะเป็นเจ้าโลกอย่างนี้ นี่มันผิด มันเป็นความผิดในทางสติปัญญา ไม่มีปัญญาศึกษา

ฉะนั้นช่วยกันพิจารณาดูให้ดีว่า ถ้ายึดคำของศาสนามาใช้ว่า ศึกษา หรือ สึกขา ก็ขอให้ยึดเอาความหมายมาด้วย เอามาใช้ในโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ วางหลักการศึกษาเสียใหม่ ให้คำว่า สึกขา หรือ ศึกษานะ มันมีความหมายอย่างเดียวกันกับเจ้าของเดิม คำเดิม เจ้าของเดิมที่เขาอยู่ในทางศาสนาในประเทศอินเดีย ถ้ามีการศึกษาจริงแล้วมนุษย์จะมีความถูกต้อง ทางกาย ทางวาจา ที่เรียกว่า มีศีล มีความถูกต้องทางจิต ที่เรียกว่า มีสมาธิ และถูกต้องทางสติปัญญา ที่เรียกว่า มีปัญญา และมนุษย์ก็หมดปัญหา

ช่วยกันทำให้การศึกษา หมุนกลับไปหาธรรมะ

...

แล้วคุณก็ลองคิดดูเองว่า พระพุทธเจ้าเป็นบรมครูหรือไม่ พระพุทธเจ้าผู้มีหลักการศึกษาย่างนี้ ควรจะได้รับความเคารพยกย่องว่าเป็นพระบรมครูหรือหาไม่ ถ้าโดยรู้สึกจริงๆ ใจมันเป็นอย่างนั้นแล้ว เรายังมาตีตัวออกห่างอยู่อีก คือไม่ยอมรับการศึกษาระบบของศาสนาเอามาปน มารวมกันในการศึกษาของเรา หากว่ามันครีครุระเต่าล้านปีแล้วก็ไม่สนุกด้วย เพราะมันอยู่ในระเบียบไปเสียหมดนี้ อย่างนี้ก็หมด มันไม่มีทางที่จะช่วยกันทำโลกนี้ให้มีสันติสุข หรือสันติภาพได้

อาตมาจึงขอต่อรองว่าครูบาอาจารย์ทั้งหลาย อย่าลืมนำตัวเองจะเป็นครูก็อย่าเป็นแต่เพียงของรัฐบาล อย่าเป็นแต่เพียงครูที่สังกัดอยู่กับรัฐบาล ขอให้เป็นผู้ที่สังกัดอยู่กับพระพุทธเจ้าด้วย เรียกว่าส่วนหนึ่ง ส่วนหนึ่งนี้เราเป็นพุทธมามกะ เราเกิดมาจากบิดามารดาที่เป็นพุทธมามกะ ส่วนนี้เราต้องยอมรับ

พระพุทธเจ้าเป็นครู มีการศึกษาตามแบบของพระพุทธเจ้า ส่วนที่เราเป็นข้าราชการ กินเงินเดือนของรัฐบาลนั้นก็**เป็นครู** ของรัฐบาลไปแบบนั้น อย่างน้อยก็ให้มันทั้งสองแบบควบคู่กันไปก็จะดี

ถ้าเราเป็นครูของพระพุทธเจ้า เราได้บุญ เราเป็น
ปุชนิยบุคคล ถ้าเราเป็นครูของรัฐบาล เราเป็นลูกจ้างรัฐบาล สอนหนังสือให้แก่ประชาชน จะถูกหรือไม่ถูก ก็ช่วยฟังให้ตีใหม่ ว่า เราเป็นครูของรัฐบาล ก็คือเป็นลูกจ้างของรัฐบาล กินเงินเดือนของรัฐบาล เป็นลูกจ้างสอนหนังสือให้แก่ประชาชน เราก็ได้ความเป็นลูกจ้าง ถ้าเราบังคับตัวเองไม่ได้ เราไปลุ่มหลงในเรื่องอบายมุข เงินเดือนก็ไม่พอใช้แน่ แล้วเราก็ต้องได้เป็นอันตรายแน่ ครูที่เงินเดือนไม่พอใช้ แล้วยังไปบูชาอบายมุข นี้ต้องได้เป็นอันตรายแน่

ถ้าว่าเป็นครูของพระพุทธเจ้าไม่ได้เงินเดือนแบบนั้น แต่ได้บุญ ได้ความเป็นปุชนิยบุคคล อยู่บนหัวคนทุกคน หนักอยู่บนหัวคนทุกคน ตามความหมายของคำว่า **ครู แปลว่า หนัก** เพราะเราทำความดี มีบุญมีคุณ อยู่เหนือศีรษะของคนทุกคน

เราจึงเป็นปุชณียบุคคล เราก็ได้บุญ นั้นเราจะเอาบุญ เอาความ เป็นปุชณียบุคคลกันดีหรือไม่ ไปช่วยคิดดูด้วย ถ้าไม่อย่างนั้นเรา จะได้แต่ความเป็นลูกจ้างรัฐบาลสอนหนังสือให้แก่ประชาชน เท่านั้นเอง เพราะเจตนาของเราไม่ต้องการจะเอาบุญ หรือเป็น ปุชณียบุคคลเลย

อาตมาจะพูดว่า ไอ้อาชีพรูนี้ประเสริฐที่สุด ถ้าทำให้ ดี ให้ถูกต้องแล้วเป็นอาชีพที่ได้บุญ แล้วเป็นปุชณียบุคคล อยู่เหนือศีระษะคนทุกคนในโลก เป็นผู้สร้างโลก เป็นพระเจ้า ผู้สร้างโลก อย่างที่ว่ามาแล้ว มันก็ประเสริฐอย่างนี้ ไอ้ครูก็ไม่ ชอบใจ ละอาชีพรูไปหาเงินเดือนแพงๆ ในอาชีพอื่น อย่างนี้ เพราะมันไม่มองเห็นไอ้ความประเสริฐของอาชีพรู มันก็พูดกัน ไม่รู้เรื่อง หรือว่าทนเป็นครูอยู่ ก็เป็นครูของรัฐบาล สอนเอาค่า จ้างมาใช้หาความสนุกสนานตลอดเวลา ครูประเภทนี้สาละวน แต่ว่าเปิดแคตตาล็อกกระโปรง เปิดแคตตาล็อกกางเกงยีนส์ ดู อยู่ทั้งวัน ทั้งวันนะ ไม่เคยเปิดตำราวิชาครูมาปรับปรุงไอ้ความ เป็นครูอะไรเลย แล้วมันจะได้ผลอย่างไร ช่วยกันลองคิดดู

แล้วเราพูดกันวันนี้ก็เพียงข้อเดียวสั้นๆ ว่าพระพุทธองค์

ทรงเป็นพระบรมครู ได้ทรงประทานการศึกษาไว้ ๓ อย่าง คือ
ศีลสิกขา จิตตสิกขา ปัญญาสิกขา เรายืมคำศึกษามาใช้แล้วก็
ช่วยเอาความหมายมาด้วย เอาความหมายมาใช้ด้วย ให้การ
ศึกษาของเราสมบูรณ์ พ้นจากความเป็นการศึกษาระบบหมา
หางด้วน หรือว่าเจตีย์ยอดด้วนก็ตาม แล้วเราก็จะชื่นใจ ยกมือ
ไหว้ตัวเองได้ เพราะว่าเราเป็นปุชนียบุคคลตลอดเวลานี้ได้บุญ
เป็นผู้สร้างโลกให้เป็นโลกที่งดงาม น่าอยู่ น่าดู

**เราจงบังคับตัวเอง รักษาความเป็นครูของเราไว้ให้
ถูกต้อง** โดยทำตนเป็น ๒ ส่วน ส่วนหนึ่งสังกัดกระทรวง
ศึกษาธิการ ส่วนหนึ่งสังกัดพระพุทธเจ้า ใ้อส่วนที่สังกัดอยู่กับ
พระพุทธเจ้านี้จะช่วยเราได้มาก ให้มีความเป็นปุชนียบุคคล
ขอร้องว่าอย่าลืมเสีย อย่าลืมเสีย ช่วยเป็นครูที่สังกัดขึ้นอยู่กับ
พระพุทธเจ้าโดยส่วนจิตใจด้วย

ท่านอุตสาห์มาที่นี้ อาตมาก็รู้สึกหวังอยู่ว่า ท่าน
คงจะชอบใจสิ่งที่เรียกว่า ธรรมะ ธรรมะ หรือพระธรรมของ
พระพุทธเจ้า จะช่วยกันทำให้การศึกษาหมุนกลับไปหาธรรมะ
มีธรรมะ เอาธรรมะมาสั่งสอนลูกเด็กๆ ให้เขามีธรรมะกันอีกครั้ง

หนึ่ง การศึกษาก็จะสมบูรณ์ สอนให้เขาพอใจในการที่จะชนะ
กิเลส ไม่พ่ายแพ้แก่กิเลส ไม่เป็นทาสของกิเลส ไม่เห็นแก่ความ
เอรีดอรร้อย สนุกสนานจนลืมความถูกต้อง หรือธรรมะนั้นเอง

เดี๋ยวนี้การกีฬาก็เป็นเรื่องของความบ้ำหลัง ไม่ได้สร้าง
น้ำใจนักกีฬา จะสร้างความหยาบคาย เอาเปรียบ มีทะเลาะ
วิวาท มีแค้นในสนามกีฬา มันก็ไม่มีธรรมะในสนามกีฬา ถ้า
มีธรรมะในสนามกีฬา นักกีฬาจะไม่มีคำว่าแค้น จะไม่มีคำ
ว่าทำอันตรายกัน จะไม่มีคำว่าตัดลูกโทษใบเหลืองอะไรต่าง ๆ
เหล่านี้ เดี่ยวนี้ธรรมะมันหายไป หายไปจากมนุษย์ ช่วยกันทำให้
กลับมา ต้องยึดธรรมะเป็นหลัก แล้วพอใจที่มีธรรมะ เป็นสุข
เพราะมีธรรมะ พอรู้สึกวาประพฤติหน้าที่ของตัวถูกต้องแล้วก็
มีธรรมะ แล้วก็ไหวตัวเองได้

ธรรมะคือการปฏิบัติหน้าที่ของตัวอย่างถูกต้อง เป็น
ครูอย่างถูกต้องนี้ เป็นครูอย่างถูกต้องบริสุทธิ์ผุดผ่อง ทุกๆ อณู
ทุกๆ ปริมาณ อย่างนี้เรียกว่า ปฏิบัติธรรมะ แล้วก็มิบุญมีกุศล
อยู่ในนั้นเสร็จ แม้แต่เป็นชวานา ชาวสวนก็เถอะ ถ้าเขาทำหน้าที่
ของเขาถูกต้องบริสุทธิ์ผุดผ่อง เขามีการปฏิบัติธรรมะอยู่ที่กลาง

นานั้นแหละ แล้วก็มิบุญกุศลอยู่ที่นั่นแหละ

ถ้าเขาเป็นคนถือสามลื้อ แจวเรือจ้าง กวาดถนน อะไรก็ตาม เขาทำหน้าที่ของเขาอย่างไม่มีที่ตำหนิ แล้วเขาก็ได้บุญ เขาก็มีการประพฤติธรรมะอยู่ที่นั่น มีบุญกุศลอยู่ที่นั่น ที่กลางถนน หรือที่เรือจ้าง ที่รถสามลื้อนั่นเอง นี่มันมีธรรมะอยู่ที่นั่น คือ การทำหน้าที่ของตนอย่าให้บกพร่อง นี่เรียกว่าการปฏิบัติธรรม

เพราะโลกนี้มันมีหน้าที่การงานร้อยอย่าง พันอย่าง หมื่นอย่าง แสนอย่าง ถ้าใครได้ช่วยแบ่งภาระไปเสียอย่างหนึ่ง แล้วก็ชื่อว่าช่วยกันทำโลกนี้ให้สมบูรณ์ ให้งดงาม ให้มีสันติสุข ให้มีสันติภาพ นั่นจึงชื่อว่าเขาทำบุญ เพราะมีส่วนที่ได้บุญ เพราะทำหน้าที่อันหนึ่ง อันหนึ่ง คนคนเดียวไม่สามารถทำหน้าที่ทุกอย่างได้ เราจึงแบ่งกันทำ พอใครได้ทำ ก็เรียกว่าทำหน้าที่เพื่อส่วนรวมมันก็เป็นการได้บุญ

เราถือกันอย่างนี้แล้วก็ไม่มีอาชีพไหนที่จะไม่เป็นบุญ มันจำเป็นทั้งนั้น คนกวาดถนนก็จำเป็น บุรุษไปรษณีย์ก็จำเป็น อะไรๆ ก็จำเป็น ถ้าขาดไปเสียแล้ว มันไม่เป็นโลกที่สมบูรณ์หรือสงบสุข ฉะนั้นเราอย่าไปดูถูกคนเหล่านี้เลย เราเป็นครู การงาน

ของเราดีกว่า เหนือกว่าเป็นไหนๆ แต่ก็อย่าลืมน่ามันเป็นส่วน
หนึ่งเท่านั้นแหละ ส่วนหนึ่งเหมือนกันที่จะทำให้โลกนี้มีความ
สงบสุข

มารวมสหกรณ์กันเรียกว่า ธรรมะสหกรณ์ สหกรณ์
ประพาศิธรรม สหกรณ์ช่วยให้มีธรรม สหกรณ์ สหกรณ์สำหรับ
อยู่เป็นสุขเพราะความมีธรรม หรือจะเรียกว่า บุญสหกรณ์ก็ได้
สหกรณ์ทำบุญ ร่วมบุญ ทำบุญกันทั้งโลก เป็นบุญเดียวกันทั้ง
โลก นี้เรียกว่า สหกรณ์ บุญสหกรณ์ สหกรณ์ทำบุญ ธรรมะ
สหกรณ์ สหกรณ์ประพาศิธรรม

ถ้าโลกเราเป็นได้อย่างนี้ ก็เป็นโลกพระศรีอารีย์ ศรี-
อริยมตไตรยขึ้นมาทันที ครุนี้สร้างโลกให้เป็นโลกชนิดไหนก็ได้
เด็กๆ ของเรา แล้วแต่ครูจะปั้นขึ้นมา เดียวนี้เราให้เขาเรียนแต่
หนังสือกับอาชีพ เขาก็ทำได้เพียงความเห็นแก่ตัว ถ้าเขารู้ธรรมะ
เขาก็ทำให้ ไอ้กิเลสไม่มีโอกาสจะเกิดขึ้น เขาก็อยู่ด้วยความรัก
ผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัว

อาตมาเห็นว่า ไอ้การศึกษาเนี่ยมันยังผิดอย่างลับๆ
ลับตา ที่ว่าพอเริ่มขึ้นมาสอนหนังสือหนังสือหา ก ข ก กา อย่าง

นี่ไม่ถูก ไฉ่คำแรกที่จะสอนเด็กอนุบาลตัวเล็ก มันก็สอนให้แม่นั่นคือใคร เกิดมาจากไหน แม่คืออะไร แม่เป็นอะไรกับเรา แม่ให้อะไรแก่เรา นี่ สอนอย่างนี้ก่อนดีกว่า แล้วค่อยสอนหนังสือทีหลัง ค่อยสอนเลขทีหลังกับสอนอื่นๆ ทีหลัง แต่ว่าไฉ่สอนให้รู้ว่าตัวเองเป็นอะไร เป็นมนุษย์อย่างไร เป็นทำไม อะไรดีที่สุดของมนุษย์ นี่สอนตลอดเวลา สอนตลอดเวลาจนถึงชั้นมหาวิทยาลัย

ต้องสอนให้รู้จักพ่อแม่ รู้จักตัวเองก่อนเรียน ก ข ก กา นี่เรามาสอนใจเรื่องให้เรียน ก ข ก กา จัดวิธีอย่างนั้นอย่างนี้ ไปยืมแบบของฝรั่งมา สอนเร็ว เรียนเร็ว บ้าเลย ไม่มีทางจะรู้บุญคุณของพ่อแม่ มันควรจะต้องตั้งต้นโดยให้รู้จักตัวเอง รู้จักพ่อแม่ แล้วค่อยเรียนหนังสือทีหลังดีกว่า แล้วก็เชื่อว่าไฉ่ได้ๆ หรือโลกนี้มันจะดีกว่าที่กำลังเป็นอยู่ ทีหลังละเมอเพื่อฝันแต่เรื่องดี เรื่องเด่น เรื่องสนุกสนาน เอร์ดีอรร้อยของตัว เดียวนี้เขาบูชาความเอร์ดีอรร้อยเป็นพระเจ้า **ผลของการศึกษาศัมัยใหม่ทำให้คนเราบูชาความเอร์ดีอรร้อยสนุกสนานเป็นพระเจ้า**

ถ้าการศึกษาแบบเก่าเขาบูชาความถูกต้อง บูชาความจริง ความงาม ความยุติธรรม บูชาพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์

บุชาพระเจ้า เดียวนี้เขาบุชาเงินเป็นพระเจ้า เงินนี้เขาเอามาทำอะไรก็ได้ เขาคิดว่ามัน เขาจะใช้เงินทำอะไรก็ได้ เขาจึงบุชาเงิน ไม่บุชาพระเจ้า ให้เขารู้จักไอ้ความถูกต้อง หรือการศึกษา มาตั้งแต่อ่อนแต่ออก ให้รู้ว่าแม่คือใคร พ่อคือใคร เกิดมาทำไม ชีวิตนี้ได้มาจากใคร จะต้องทำอย่างไร ให้ลูกเล็กๆ มันรู้มันจะได้อะไร รักพ่อแม่เป็นชีวิตจิตใจ แล้วต่อมามันจะได้เคารพครูบาอาจารย์ เป็นจิตใจ ต่อมามันจะบังคับความรู้สึก ขึ้นชื่อว่าชั่ว ว่าเลว ว่าบาป แล้วไม่เอา มันก็ไม่แตะต้องไอ้อบายมุขทั้งหลาย

เดี๋ยวนี้เด็กวัยรุ่นของเราบุชอบายมุขเป็นพระเจ้า ครูไม่มีปัญญาจะแก้แล้วเห็นไหม จะเพิ่มครูอีกก็ร้อยเท่ามันก็แก้ไม่ได้ ถ้ามันมีการศึกษาระบบนี้ ยิ่งทำให้เขาฉลาดสำหรับจะเป็นอันธพาล เขาคงจะเป็นอันธพาลที่ปราบยากที่สุดในอนาคต เด็ก ม.ศ. ๕ ปีละสองแสนเศษนี้ มันจะรอดตัวไปได้สักเศษของสองแสน ไอ้สองแสนนี้จะมีปัญหาคอยดูเถอะ จะเป็นอันธพาลที่ปราบยาก เพราะการศึกษาหมาทางด้วน ทำให้คนฉลาดแต่ไม่มีธรรมะ แล้วก็ปราบยาก

ขอฝากไว้ให้เป็นอนุสรณ์เพื่อเอาไปคิดนึกดูด้วย ว่า

ครูบาอาจารย์ทั้งหลายจะช่วยป้องกันกันไว้อย่างไร เราช่วยกันทำสักอย่างเถอะว่า อย่าให้เด็ก ๆ ของเรายูชาความเอรีดอรร้อยทางเนื้อทางหนังเลย มันเป็นคำพูดทางศาสนา ฟังดูค่อนข้างจะหยาบคายโสกโดก เอรีดอรร้อยทางเนื้อหนัง หมายความว่า ตา หู จมูก ลิ้น กาย นี้มันเอรีดอรร้อย แล้วก็ยูชา อย่างนี้เขายูชาอย่างนี้ อย่างนี้ก็ไม่มี ไม่มี ไม่มีเนื้อที่ให้ธรรมะเข้ามา

เขายูชาความสนุกสนานเอรีดอรร้อยทางวัตถุ ทางเนื้อทางหนังเสียหมด เขาก็เห็นแก่ตัว นั่นการข่มขืนแล้วฆ่า จึงกลายเป็นของธรรมดาไปยิ่งขั้นทุกที คนเหล่านี้มันก็เป็นคนเกิดมาจากพ่อแม่ เข้าโรงเรียนมีครูบาอาจารย์ เตียวนี้กำลังเป็นอาชญากรด้วยการข่มขืนแล้วฆ่า เพราะเห็นว่ามันดี มันถูกสำหรับเขา มันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร เพราะว่าเขาเป็นทาสของเนื้อหนัง

ภาษาศาสนาเขาเรียกว่า เป็นทาสของกิเลส ของกามารมณ์ เป็นทาสของเนื้อหนัง ยูชาความเอรีดอรร้อยทางเนื้อทางหนัง ก็เป็นอาชญากรประเภทนี้ถึงระดับนี้กันมากขึ้น มากขึ้น นี้ครูจะช่วยกันป้องกันไหว หรือไม่ไหว ก็ขอไปคิดดู ความสุขของเขาอยู่ที่การเป็นทาสของกิเลส แต่ความสุขของนักศึกษา

นะ อยู่ทีรู้สึกรว่าได้ทำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้อง แล้วไหว้ตัวเอง ผู้มีธรรมะ รู้ตัวปฏิบัติหน้าที่นี้ ถูกต้องตามหน้าที่เป็นการปฏิบัติ ธรรมะดี แล้วก็ไหว้ตัวเอง

มีปีติ เรียกว่า ธรรมะปีติในตัวเอง ไหว้ตัวเอง มีความ สุขอยู่ที่การไหว้ตัวเอง ยิ่งกว่าความสุขของไอ้เด็กอันธพาลที่ ไปทำการข่มขืนแล้วฆ่า ไอ้เด็กพวกนั้น มันก็มีความสุขของมัน ในการทำการข่มขืนแล้วฆ่า ความสุขของมันก็อยู่บนสมองของ มันอย่างนั้น แต่ความสุขของเราอยู่ที่รู้สึกรว่าได้ทำความดีถูกต้อง แล้วยกมือไหว้ตัวเองได้ เมื่อไหว้ตัวเองได้เป็นความสุขที่สุด ไป เทียบดูเถอะ มันเป็นความสุขคนละชนิดนะ แต่ของใครจะดี กว่ากัน ของใครจะถูกกว่ากัน มีอำนาจกว่ากัน อะไรก็ตาม ก็ ไปคิดเอาเอง

การศึกษาตามแบบของพระพุทธเจ้า ไม่ต้องลงทุนมาก

...

เดี๋ยวนี้การศึกษา ถ้าให้กันถูกต้อง ศิลสิกขา จิตตสิกขา ปัญญาสิกขา แล้วมันจะสร้างมนุษย์ชนิดนี้ขึ้นมา มนุษย์ที่มีความสุขเมื่อรู้สึกว่าได้ทำหน้าที่แล้วไหว้ตัวเองได้ แล้วเกลียดชังอบายมุขทุกอย่างทุกประการ เกลียดชังไอ้ความหลงใหลทางวัตถุ ทางกิเลส ทางเนื้อทางหนังทุกประการ โลกนี้ก็มีความสุข เพราะมีการศึกษาตามแบบของพระพุทธเจ้าผู้เป็นบรมครู

ช่วยฟังอีกประโยคหนึ่งว่าพระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า **ธรรมะของพระองค์เป็นประโยชน์ทั้งแก่เทวดาและมนุษย์** มนุษย์คือคนธรรมดาเนี่ย มันต้องการธรรมะเพื่อแก้ปัญหา คือความทุกข์ ทีนี้แม้ว่าไปเป็นเทวดาแล้ว ก็ยังมีปัญหาความทุกข์นั้นแหละ ต้องใช้ธรรมะนี้แก้ นี่มันเรียกว่ามันจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง^๑มีธรรมะ คนจนก็ดี คนร่ำรวยก็ดี ขนาดเป็นเทวดาแล้ว ก็ดี ยังต้องการธรรมะ ยังต้องการการศึกษาที่ถูกต้อง คือ ศิล-

สิกขา จิตตสิกขา ปัญญาสิกขาอยู่ ช่วยกันมองให้ดีๆ เกิด ว่ายัง
จำเป็นอยู่

ไม่ใช่ที่เรารู้หนังสือ มีอาชีพเก่งทางเทคโนโลยี รวยจน
เหลือรวยแล้ว ไม่จำเป็นจะต้องรู้ธรรมะแล้ว อย่างนี้ไม่ถูก ยิ่ง
รวย ยิ่งมีกิเลส ยิ่งมีกิเลส ยิ่งมีความทุกข์ ฉะนั้นคนจะรวย แม้จะ
รวยเป็นเทวดาก็ยังต้องการธรรมะอยู่นั่นเอง จึงจะเตรียมธรรมะ
ไว้ให้พร้อม ให้สำหรับทุกๆ คนจะได้ใช้ ตามความต้องการของ
ตน ของตน

ธรรมะนี้ไม่ต้องลงทุนมาก เหมือนกับไ้การศึกษาที่บูชา
กิเลสนั้นต้องลงทุนมาก ต้องไปเรียนเมืองนอกเมืองนาด้วยเงิน
ทองมาก จึงจะได้การศึกษาแบบนั้นมา ถ้าการศึกษาแบบของ
พระพุทธเจ้านี้ เรียนกันในป่าก็ได้ แล้วก็เรียนจากธรรมชาติ
ด้วย ขอรับรองว่าทุกคนที่นั่งอยู่กลางดินนี้ จงนึกถึงพระพุทธเจ้า
ผู้ประสูติกลางดิน ตรัสรู้กลางดิน สอนสาวกกลางดิน นิพพาน
กลางดิน อยู่ตลอดเวลากลางดิน

เกือบจะไม่ต้องเล่าเรื่องนี้แล้วมั้ง เข้าใจว่าครูทุกคน
นี้คงรู้พุทธประวัติแล้ว ที่ว่าพระพุทธเจ้าประสูติกลางดินนะ

คืออย่างไร ที่สวนลุมพินีกลางดินนั้นประสูติ ไม่ได้ประสูติบน
ปราสาทราชวัง เมื่อเป็นพระพุทธรูปก็นั่งกลางดินในที่สงบสงัด
นั่งกลางดินเป็นพระพุทธรูปเจ้า ได้ตรัสรู้เมื่อนั่งกลางดิน แล้วสอน
คนตั้งแต่สอนปัญจวัคคีย์เป็นต้นไป ก็สอนกลางดินทั้งนั้น พระ
ไทรปิฎกเกิดกลางดิน พุดกันกลางดิน อย่างน้อยก็โรงพั้นดิน
โรงที่พั้นดิน แต่ส่วนใหญ่ก็กลางดินอย่างที่เรากำลังนั่งอยู่นี้

ในที่สุดพระพุทธรูปเจ้าท่านปรินิพพาน ก็เมื่อท่านประทับ
นอนกลางดิน จะมีเตียง เตียงสูงฝ่ามือเดียวหรือแคระ อย่างนี้ก็
ต้องเรียกว่ากลางดิน แต่บางพระสูตรเขียนไว้ชัดเลยว่ากลางดิน
มีผ้ารองเท่านั้นแหละ พระพุทธรูปเจ้าปรินิพพาน ดู ดูพระพุทธรูป
สี ประสูติกลางดิน ตรัสรู้กลางดิน สอนกลางดิน นิพพานกลาง
ดิน อะไรก็ล้วนแต่กลางดิน มันธรรมดาที่สุดเลย สมกับที่ว่า
ธรรมชาตินั้นแหละคือธรรมะ

ทีนี้ท่านมาสวนโมกข์ ได้มีโอกาสนั่งกลางดิน ขอให้นึกถึง
พระพุทธรูปเจ้า ว่าเรากำลังนั่งอยู่บนที่นั่งที่นอนของพระพุทธรูปเจ้า
นั่งกลางดิน เอามือลูบดิน บูชาดิน เคารพดิน ที่ประสูติ ตรัสรู้
นิพพานของพระพุทธรูปเจ้า มันก็เลยเนื่องกันไปถึงข้อที่ว่า

ธรรมะคือธรรมชาติ ธรรมะคือกฎของธรรมชาติ ธรรมะคือหน้า^{ที่}ที่ตามกฎของธรรมชาติ ธรรมะคือผลเกิดมาจากหน้า^{ที่}ที่ตามกฎของธรรมชาติ ฉะนั้น เราจึงใกล้ชิดธรรมชาติ แล้วธรรมชาติจะให้อะไรแก่เรา

ยกตัวอย่างง่ายๆ ว่าเมื่อคุณนั่งอยู่ตรงนี้นะ ความคิดต้องผิดแปลกจากเมื่อคุณไปขึ้นโรงแรม เอาสิ เมื่อคุณอยู่บนโรงแรมบนปราสาท บนตึก หรือตึกเรียนมหาวิทยาลัยก็ตามเถอะ ความคิดจะไม่เหมือนกับเมื่อคุณมานั่งกลางดินตรงนี้ ทำไมความคิดอย่างนี้ไม่ไปเกิดที่โน่น ทำไมความคิดอย่างโน้นจึงไม่อาจจะมาเกิดที่นี่ เพราะว่าธรรมชาติมันเป็นผู้จัดการ นั่งอยู่ตรงนี้นั้นจะเกิดไอ้ความคิดแต่ชนิดที่ธรรมชาติมันอำนวยให้

ฉะนั้น พอเดินเข้ามาตรงนี้ จิตมันเปลี่ยนจากร้อนเป็นเย็น เปลี่ยนจากเต้นรัวๆ มาเป็นหยุด มันเปลี่ยนจากไอ้สกปรกรกรุงรังมาเป็นจิตที่มันเกลี้ยงเกลา ถ้าท่านมาตรงนี้จิตมันเป็นอย่างนี้ ก็รับศึกษาสิว่าทำไมเป็นอย่างนี้ รับรู้สักตรงความรู้สึกกับจิตที่เปลี่ยนใหม่ พอเดินเข้ามาถึงตรงนี้ จิตเปลี่ยน แล้วรับศึกษาจิตที่เปลี่ยนนั้นแหละ กำลังเปลี่ยนอย่างไร เปลี่ยนเป็น

อย่างไร เพราะเหตุอะไร

ในที่สุดก็จะรู้ว่าเพราะเหตุอะไร เพราะเหตุธรรมชาติ มันบีบบังคับไว้ ไม่ให้เกิดความรู้สึกประเภทตัวกูของกู ประเภทกิเลสณะมันเกิดไม่ได้ เพราะธรรมชาติมันควบคุมไว้ เพราะธรรมชาติมันเป็นอย่างนี้เอง ธรรมชาติมันเป็นอย่างนี้เอง มันไม่ยอมให้เป็นอย่างอื่น ฉะนั้น พอเราเข้าไปใกล้ธรรมชาติ จิตมันก็หยุดเอง สงบเอง เย็นเอง เกลี้ยงเอง พระศาสดาทั้งหลายจึงตรัสรู้กันในป่า กลางธรรมชาติทั้งนั้น ทุกศาสนาแหละ

ไม่มีศาสดาองค์ไหนตรัสรู้บนมหาวิทยาลัยหรือ ก็นไปศึกษาดู มันศึกษาจากธรรมชาติ ใกล้ชิดธรรมชาติ เป็นกลมกับธรรมชาติ ก็รู้เรื่องกิเลสที่เกิดขึ้นเพราะความคิดประเภทตัวกูของกู เห็นแก่ตัวแล้วก็มี ความโลภ มีความโกรธ มีความหลง แล้วก็ทำไปตามความโลภ ความโกรธ ความหลง ก็ได้ ก็ได้เรื่องกัน คือเบียดเบียนตนเองด้วย เบียดเบียนผู้อื่นด้วย ร้อนเป็นไฟกันไปทั้งหมด แล้วเราจะมาส่งเสริมไอ้สิ่งเหล่านี้กันได้อย่างไร

เอาละ เป็นอันว่า อาตมาขอแสดงความยินดีในการที่ท่านทั้งหลายมาที่นี้ ในฐานะที่เป็นครู อาตมาก็เป็นครู ดูเอาเอง

เกิดว่าแบบเดียวกันหรือเปล่า แล้วขอร้องท่านทั้งหลายว่าช่วย
เป็นครูตามแบบของพระพุทธเจ้ากันด้วย แล้วเราจะได้ช่วยกัน
สร้างโลกนี้ให้สงบเย็น เกิดมาที่หนึ่ง ได้ทำหน้าที่สูงสุด คือ สร้าง
มนุษย์ให้เป็นมนุษย์ ให้เป็นโลกของมนุษย์ที่ดี โดยอาศัยหลัก
เกณฑ์ของพระพุทธเจ้าผู้ประทานการศึกษาไว้เป็น ๓ รูปแบบ
ว่า ศิลสิกขา จิตตสิกขา ปัญญาสิกขา

ขอตั้งใจอธิษฐานว่าท่านทั้งหลายทั้งปวง จงเจริญ
งอกงามก้าวหน้าไปตามทางแห่งพระศาสนาของสมเด็จพระบรม
ศาสดา สมบูรณ์อยู่ด้วยศิลปสิกขา จิตตสิกขา ปัญญาสิกขา ทุก
ทิวาราตรีกาลเทอญ.

...

อาชีพครุณีประเสริฐที่สุด ถ้าทำให้ดี ให้ถูกต้องแล้ว
เป็นอาชีพที่ได้บุญ แล้วเป็นปูชนียบุคคลอยู่เหนือ
ศีรษะคนทุกคนในโลก เป็นผู้สร้างโลก

...

การศึกษา ควรแก้ปัญหาได้ทั้งหมด

...

ถ้ามีการศึกษาจริงแล้วมนุษย์จะ
มีความถูกต้องทางกาย ทางวาจา
ทางจิต ทางสติปัญญา และมนุษย์
ก็หมดปัญหา

ธรรมะใกล้มือ

BIA

ISBN 978-616-7574-72-1

pic : nutchanon